

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep.
0032 OSLO

Deres ref: 21/3640-

Vår ref: 21/02727-2 /FNB

Dato: 01.10.2021

Høringssvar - Forslag til endringer i universitets- og høyskoleloven, fagskoleloven og opplæringsloven

Det vises til høringsbrev datert 02.07.2021 om forslag til endringer i universitets- og høyskoleloven, fagskoleloven og opplæringsloven.

Under følger Nord universitets tilbakemeldinger på utvalgte foreslåtte endringer i universitets- og høyskoleloven.

§ 2-1 – NOKUTs oppgaver og myndighet:

Nord universitet støtter forslaget om å rendyrke NOKUT som et tilsynsorgan, og at de forvaltningsmessige delene av NOKUTs virksomhet legges til departementet.

§ 3-4 – Generell godkjenning av utenlandsk høyere utdanning:

Nord universitet støtter forslaget om at søknader om generell godkjenning av utenlandsk høyere utdanning, behandles av departementet, og at slik saksbehandling etter hvert kan gjøres helt eller delvis automatisert. Vi støtter også at denne myndigheten kan delegeres til et underliggende organ.

§ 3-4a – Klagenemnd for godkjenning av utenlandsk utdanning og opplæring:

Det fremgår av selve høringsnotatet at klagenemnda som nevnes i forslaget til denne bestemmelsen, skal behandle klager over vedtak som er fattet i medhold av § 3-4. Dette fremgår imidlertid ikke av selve ordlyden i lovforslaget, som tilsynelatende også gir adgang til å behandle klager over vedtak om godkjenning av høyere utdanning i henhold til §§ 3-5, 3-5a og 3-5b. En slik adgang ville i alle tilfeller uansett være uhensiktsmessig. Det bør derfor presiseres nærmere hva slags kompetanse som vil bli lagt til en nasjonal klagenemnd opprettet i medhold av § 3-4a.

§ 3-5h – Samordning av vedtak om godkjenning av utenlandsk utdanning:

Som det klare utgangspunktet vil et slikt register være svært nyttig i saksbehandlingen – særlig på tvers av institusjoner – og på den måten være et ledd i samordning av praksis. Et slikt register vil imidlertid kunne bli svært omfattende slikt at det må utredes gode rutiner og veiledninger for hvilken informasjon som skal tas inn for å kunne oppnå formålet om samordning av praksis.

§ 4-2 – Faglig oppfølging – utdanningsplan:

I lovforslaget vises det til at for få studenter gjennomfører på normert tid, og at utdanningsplanen i større grad skal brukes for å følge opp studentene. Nord universitet støtter derfor at det tas inn en presisering av hva som er formålet med utdanningsplanen; nemlig at det skal være et virkemiddel for gjennomføring. Samtidig så legges det opp til at utdanningsplanen skal utarbeides *i samarbeid med* studenten, og at det i enda større grad enn tidligere, legges opp til at studentene skal få sine studier tilrettelagt. Vi vil derfor presisere at en utdanningsplan med lavere progresjon også er en form for tilrettelegging – en type virkemiddel som ofte vil være godt egnet for studenter som har behov for det, og som er lite byrdefullt for lærestedene. Det fremstår derfor som et lite paradoks at man skal bruke utdanningsplanene for å følge opp studentenes progresjon, samtidig som man tilsynelatende skal unngå å bruke utdanningsplanen som et virkemiddel for tilrettelegging.

§ 4-3 – Læringsmiljøet ved institusjonen:

Vi støtter at bestemmelsene om tilrettelegging skilles ut fra de øvrige bestemmelsene om læringsmiljø. Dette bidrar til å synliggjøre bestemmelsene om tilrettelegging og gjør den mer brukervennlig både for institusjonene og enkeltstudenten. På samme måte støtter vi at bestemmelsen om studentenes varslingsrett og forbudet mot gjengjeldelse skilles ut.

§ 4-3b – Individuell tilrettelegging ved funksjonsnedsettelse og særskilte behov:

Nord universitet støtter at definisjonen av «særskilte behov» som vilkår for tilrettelegging, tas inn i lovteksten. Dette bidrar til en større forståelse for når studentene kan forvente tilrettelegging. Det bemerkes likevel at det vil kunne by på utfordringer i å dokumentere og vurdere når kravet til «psykososiale og læringsmessige utfordringer» er oppfylt.

Vi støtter imidlertid ikke lovforslaget om tilrettelegging for studenter med omsorgsansvar slik den er foreslått. Selv om bestemmelsen nok skal bidra til å sikre muligheten for høyere utdanning for personer i alle livsfaser, fremstår bestemmelsen som at omsorgsansvar likestilles med funksjonsnedsettelse og særskilte behov. Det i seg selv er svært uheldig. Når terskelen for rett til tilrettelegging på bakgrunn av forhold ved egen person ligger såpass høyt, burde terskelen for tilrettelegging på bakgrunn av omsorg for egne barn legges tilsvarende. Slik bestemmelsen fremstår i forslaget, vil kravet om tilrettelegging utløses av omsorgsansvar alene, uten at det ses hen til utfordringene et omsorgsansvar kan føre med seg. Det differensieres heller ikke mellom omsorgsansvar for barn i ulike aldersgrupper eller om omsorgsansvaret er delt. Det vises heller ikke til hvilke krav som er lagt til tilretteleggingen i seg selv (egnet og individuell) på samme måte som for studenter med funksjonsnedsettelse eller særskilte behov, slik at det fremstår som uklart hva tilretteleggingen faktisk skal oppveie for. Tilrettelegging på bakgrunn av omsorgsansvar må også ses i sammenheng med muligheter for foreldrestøtte fra Lånekassen, samt samskipnadens tilbud til for eksempel barnepass etc. for å muliggjøre studier mens man har omsorgsansvar. Disse kan langt på vei veie opp for utfordringene omsorgsansvar under studier medfører, uten behov for ytterligere tilrettelegging. Etter vårt syn henger derfor lovforslaget ikke helt sammen med drøftingen i høringsnotatet, og må bearbeides.

§ 4-3c – Permisjon for studier:

Nord universitet støtter at retten til permisjon fra studiene lovfestes i større grad enn hva som er gjort i dag. Det bemerkes at studieprogrammenes oppbygning og faglige krav vil kunne sette visse begrensninger for permisjonens lengde. Dette gjelder særlig i utdanninger med praksisstudier, hvor praksisavtalene setter skranker for når praksis kan gjennomføres.

Videre forstår vi permisjon som virkemiddel dit at studentene av ulike årsaker har behov for en pause fra det aktuelle studieprogrammet. Åpningen for å ta eksamener i permisjonsperioden slik det fremgår av tredje ledd vil imidlertid bidra til å undergrave hensikten med å kunne innvilge permisjon. Selv om det nok legges opp til en konkret vurdering i hver enkelt tilfelle, vil imidlertid bestemmelsen nok medføre at de aller fleste får adgang til å ta eksamener i permisjonsperioden. Dette må også ses i sammenheng med formålet med utdanningsplan i § 4-2 hvor gjennomføring på normert tid skal være et mål i seg selv. Det er nærliggende å tro at bestemmelsen § 4-3c, 3. ledd vil medføre et større fokus på gjentak av beståtte eksamener i stedet for progresjon.

Det fremstår også som uklart hva som skal være vurderingstemaet i fjerde ledd i den foreslåtte bestemmelsen. Hva ligger i begrepet «faglige hensyn»? At studiene er vanskelige, bør ikke være et grunnlag for permisjon. Da bør heller en revisjon av utdanningsplanen med hjemmel i § 4-2 være et bedre virkemiddel snarere enn permisjon.

§ 4-5 – Tilrettelegging for gravide studenter og studenter med omsorg for barn:

Vi støtter forslaget om å lovregulere rettighetene til barnets eventuelle andre foreldre. I utgangspunktet fremstår det som naturlig å vise til at rettighetene i § 4-5 gjelder i tillegg til rettighetene i § 4-3b. Se likevel kommentarene til forslaget til § 4-3b.

§ 5-1 – Nemnd for klagenemnd og nemnd for behandling av saker i førsteinstans:

Nord universitet mener at strukturen for nemndsbehandling bør beholdes slik den er i dag. Det vurderes som en klar styrke for klagenemndas medlemmer at det behandles flere typer saksforhold, særskilt for forståelsen av hvordan studier, institusjonsstruktur og regelverk spiller sammen.

Vi ser imidlertid at det ved enkelte utdanningsinstitusjoner kan være en utfordrende saksmengde, så av de to foreslåtte alternativene finner vi alternativ 2 mest hensiktsmessig. Alternativ 1 synes å legge opp til en mulig rotasjon av nemndas medlemmer, for å ha større fleksibilitet og for unngå for stor belastning på den enkelte. Dette vil imidlertid etter vår vurdering kunne medføre at nemndas medlemmer må forholde seg til det store sakskomplekset, men uten den nødvendige kontinuiteten. En slik ordning vil ikke fremme en god forvaltningspraksis med det saksomfanget Nord har pr. i dag. Ved alternativ 2 vil man derimot kunne oppnå en større grad av spesialisering som vil kunne fremme kvaliteten i saksbehandlingen, selv om man ikke oppnår synergieffekten mellom saksområdene som ved dagens ordning.

Ved valg av alternativ 2 stilles det også spørsmål ved valg av navn på nemnd. Nemnda som behandler saker i førsteinstans må ha et navn som er mer dekkende enn «nemnda». Tilsvarende gjelder dersom institusjonen velger å holde seg til én nemnd. Klagenemnda er et godt innarbeidet begrep i sektoren, og bør langt på vei videreføres.

Det bemerkes at uansett hva slags alternativ det falles ned på, forventes at det institusjonen står fritt til å videreføre dagens nemndsordning slik det tilsynelatende legges opp til.

§ 5-2 – Klage over formelle feil ved eksamen:

Nord universitet støtter forslaget slik det er fremsatt – både de språklige endringene, og det som fremstår som realitetsendringer i klagenemndas kompetanse.

Med vennlig hilsen

Hanne Solheim Hansen
Rektor

Anne Ringen Pedersen
Studiedirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer.